

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهروید
دیرخانده خرمال

پدافند خرمال یک اصل است برای بیش از یک مقطع خاص
مقام معظم رهبری

پدافند زیستی

- ◆ آیا میدانید در حال حاضر کشور ما، هدف تهدیدات زیستی می باشد؟
- ◆ پدافند غیر عامل چه نقشی در مقابله با تهدیدات زیستی دارد؟
- ◆ حوزه های فعالیت پدافند زیستی چیست؟

اهم وظایف دبیرخانه پدافند غیر عامل دانشگاه های

علوم پزشکی کشور

- ۱- تشخیص و شناسایی سریع عوامل زیستی تهدیدزا در حوزه های انسانی، گیاهی، جانوری، زیست محیطی، آب و غذا
- ۲- جمع آوری اطلاعات لازم در حوزه تهدیدات زیستی
- ۳- تعیین وضعیت و منشاء ایجاد آلودگی زیستی بمنظور مقابله، درمان و رفع آلودگی و...
- ۴- برقراری نظم و امنیت در محل حادثه و محیط های مرتبط
- ۵- مقابله و مدیریت صحنه رخدادهای زیستی
- ۶- پشتیبانی و درمان بیماران و مصدومین حوادث زیستی
- ۷- گسترش قرنطینه های تخصصی در مناطق آلوده و مشترک
- ۸- پاکسازی و رفع آلودگی منطقه و تجهیزات آلوده صحنه رخداد
- ۹- فرهنگ سازی و اطلاع رسانی به اقشار مختلف جامعه در مواجهه و مقابله با حوادث و آلودگی های زیستی

بی توجهی به اصول پیشگیری، بهار زندگی را خزان می کند

کارشناس مدیریت بلایا و حوادث
تنظیم: مهندس فاطمه یگانه دارایی

د- حوزه های محیط زیست و منابع طبیعی:

انتشار عمدی و غیر عمدی عوامل بیماری زا یا آلودگی های مختلف از طریق هوا یا بخشی از محیط زیست، مانند به کارگیری انواع گازها یا مواد شیمیایی با اهداف تهدیدات زیستی که تاثیر فاجعه باری را در منطقه ایجاد خواهد کرد، از دیگر روش های رایج و مرسوم حوزه تهدیدات زیستی می باشد.

ه- حوزه غذا و دارو:

انتشار عمدی و غیر عمدی عوامل بیماری زا از راه مواد غذایی، داروها و محصولات آرایشی بهداشتی، جزو تهدیدات زیستی می باشد.

و- حوزه آب آشامیدنی:

یکی از حوزه های تهدیدات زیستی، منابع و مخازن آب آشامیدنی است که می تواند مسمومیت یا عوامل بیماری های واگیر و خطرناک از طریق آن بصورت عمدی و یا غیر عمدی به راحتی در سطح گسترده در جامعه انسانی اشاعه پیدا کند. لذا با توجه به خطرپذیری بالای این حوزه، مراقبت و حفاظت از منابع و شبکه های توزیع آب ضرورت دارد.

چالش های عمده موجود در حوزه پدافند زیستی کشور:

- ۱- نبود برنامه های مشترک
- ۲- ناهماهنگی بین دستگاه های اجرایی
- ۳- نبود تجارب کافی در زمینه پدافند زیستی
- ۴- نبود سامانه رصد، پایش، آشکارسازی و تشخیص تهدیدات زیستی
- ۵- ضعف در نظام فرهنگی جامعه در مواجهه با بحران های زیستی
- ۶- آسیب پذیر بودن زیرساخت های مختلف کشور در برابر تهدیدات زیستی
- ۷- عدم وجود ادبیات، مفاهیم و درک مشترک از تهدیدات زیستی در دستگاه های اجرایی

تعریف تهدید زیستی

رویداد یا حادثه طبیعی یا غیر طبیعی (انسان ساخت) که موجب تضعیف و نابودی سرمایه های انسانی و یا آسیب های اقتصادی از طریق تخریب و نابودی سرمایه های ملی، زیستی (آب، غذا، گیاه، انسان، دام و محیط زیست) می گردد و ثبات و امنیت جامعه را به خطر می اندازد.

منشاء تهدیدات زیستی

- ۱- حوادث محیطی و بیماری های طبیعی
- ۲- اقدامات تروریستی
- ۳- تهدیدات ناشی از کشورهای متخاصم

تاریخچه تهدیدات زیستی

- فریب و مرگ ۹۰ درصد سرخپوستان بومی آمریکا توسط نیروهای مهاجم انگلیسی با اهدا پتو و لباس آلوده به آبله
- استفاده شوروی سابق از سم مهلک مایکوتوکسین T2 یا باران زرد سمی علیه مهاجمان افغانستانی
- استفاده آمریکا از عوامل میکروبی تب خوک علیه انقلابیون باکو
- صادرات ۳۰۰۰ راس دام زنده آلوده از سوی آلمان به مناطق تحت تصرف قوای متحد در جریان جنگ جهانی دوم
- اقدامات صدام در تولید سلاح های بیولوژیک از طریق عامل سیاه زخم، آفاتوکسین ها، سم بوتولیسیم، عامل طاعون و...

تعریف پدافند زیستی

مجموعه اقداماتی که ذیل یک چرخه برنامه ریزی شده برای مقابله با تهدیدات زیستی به کار برده می شود تا به تبع آن، حفاظت از سرمایه های ملی و کاهش عواقب ناشی از تهدیدات زیستی رقم بخورد.

حوزه های فعالیت پدافند زیستی

الف- حوزه انسان :

یکی از آسیب پذیرترین حوزه های زیستی، انسان است که از دو طریق مورد تهدید می باشد:

الف- تهدیدات طبیعی (تلفات انسانی ناشی از سیل، زلزله و...)

ب- تهدیدات غیر طبیعی از طریق انتشار عوامل بیماری زا یا سمی به صورت غیر عمدی و یا عمدی (با هدف آسیب رساندن به انسان ها به منظور ایجاد وحشت عمومی و وادار کردن دولت ها و یا گروهی به انجام عملی خاص).

ب- حوزه گیاهان:

انواع محصولات گیاهی، می توانند به عنوان یک هدف مناسب و سهل الوصول مورد سوء استفاده قرار بگیرند؛ چرا که گیاهان، مورد استفاده انسان و دام قرار گرفته و از طریق آن می توان لطمات سنگین به سلامت انسان، دام و محیط زیست وارد نمود. به همین دلیل در برخی از نقاط جهان حملات بیولوژیکی علیه محصولات کشاورزی صورت گرفته است. از جمله می توان به حملات عراق در طول هشت سال دفاع مقدس به مزارع گندم و جو با آفات مختلف مانند سن گندم و زنگ ساقه به منظور از بین بردن محصولات کشاورزی اشاره کرد.

ج- حوزه دام:

آسیب رساندن به ساختارهای دامی (احشام، طیور و آبزیان) از طریق شیوع عمدی و یا غیر عمدی عوامل بیماری زا مانند شیوع بیماری ویروسی V.H.S (سپتی سمی خونریزی دهنده ویروسی ماهیان) در حوضچه های پرورش ماهی و شیوع جنون گاوی و آنفولانزای مرغی و... در سالهای گذشته اشاره کرد که احتمالاً عامل شیوع دو بیماری اخیر در بین دام های کشورهای مختلف، سازمان های جاسوسی بعضی کشورها بوده است.